

Bibliografie

BIBLIOGRAFIE ISTORICĂ SELECTIVĂ COMENTATĂ (1971)

Prezenta bibliografie, selectivă, cuprinde rezultatele cercetărilor întreprinse de istoricii din țara noastră și de peste hotare și publicate în lucrări independente (sinteze, monografii, culegeri de izvoare, studii, articole etc.) sau în culegeri și în periodice de specialitate, în 1971.*

ISTORIA ROMÂNIEI

Epoca veche

Babeș, Mircea, *Necropola daco-romană de la Enisala*, în „S.C.I.V.”, 1/1971, p. 19—46. Pe baza unor inventare ceramice de factură locală, descoperite în 1967—1968, se dovedește continuitatea populației autohtone în Dobrogea, timp de câteva secole, după ce această regiune a fost cucerită de romani.

Iliescu, Vl., *Părăsirea Daciei în izvoarele literare*, în „S.C.I.V.”, 3/1971, p. 425—442. Studiul aprofundat al izvoarelor antice îl face pe autor să ajungă la concluzia că: știrile lui Jordanes sînt valabile, spre deosebire de acelea ale lui Eutropiu care sînt fanteziste, pe de o parte, iar pe de alta, că în anul 271 a fost o evacuare parțială și nu totală a Daciei.

Petolescu, C. C., *Intinderea provinciei Dacia inferior*, în „S.C.I.V.”, 3/1971, p. 411—423. Studiind diplomele acordate trupelor romane din Dacia, autorul conchide că această provincie se întindea numai în estul Olteniei, în sud-vestul Transilvaniei și poate în vestul Munteniei și avea un sistem strategic unitar.

Protase, D., *Riturile funerare la daci și daco-romani*, Buc., Edit. Acad., 1971, 221 p. Autorul abordează o problemă din domeniul culturii spirituale a dacilor din epoca a doua a fierului, pînă în sec. IV e.n., demonstrînd prin aceasta continuitatea populației autohtone pe o durată de aproape un mileniu.

* **ABREVIERI A.I.I.A.**: „Anuarul Institutului de istorie și arheologie” — Iași; **A.I.I.C.**: „Anuarul Institutului de istorie” — Cluj; **A.I.**: „Anale de istorie”; **A.S.U.I.**: „Analele științifice ale Universității Al. I. Cuza” — Iași, Secția III, istorie; **A.U.B.I.**: „Analele Universității București”, Seria științe sociale, istorie; **L.C.**: „Lupta de clasă”; **R.E.S.E.E.**: „Revue des études sud-est européennes”; **R.R.H.**: „Revue Roumaine d'Histoire”; **S.**: „Studii”; **S.C.I.V.**: „Studii și cercetări de istorie veche”; **S.U.B.B.H.**: „Studia Universitatis Babeș-Bolyai — Historia”, Cluj

Tudor, D., *Podurile romane de la Dunărea de Jos*, Buc., Edit. Acad., 1971, 210 p. Lucrarea cuprinde o suită de micromonografii ale celor 8 poduri, fixe și pe vase, construite de romani pe Dunăre în anii 86—369 la Vadu Orlea, Lederata și Dierna, Turnu Severin, Oescus-Sucidava, Constantiniana Daphnae, Noviodunum etc.

Epoca medie

Adăniloai, N., Duzinchevici, Gh., *Noi mărturii contemporane asupra mișcării din 1821*, în „S.”, 1/1971, p. 3—20. Se aduc în circuitul științific câteva documente provenind din arhivele austriece din Bucovina relativ la preocupările militare ale lui T. Vladimirescu, la raporturile sale cu Al. Ipsilanti și Bimbașa Sava, la acțiunile eteriștilor.

Berindei, D., *Mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu — moment de seamă din istoria României*, în „L.C.”, 2/1971, p. 82—90. Autorul susține că această mișcare a inaugurat începutul revoluției burgheze în țările române, a deschis procesul istoric care se va încheia cu constituirea României moderne ca stat unitar și independent.

Bîrsănescu, Șt., *Pagini nescrise din istoria culturii românești, sec. X—XVI*, Buc., Edit. Acad., 1971, 303 p. Lucrarea cuprinde o culegere de studii și articole în care sînt înfățișate în cadrul a trei capitole (sec. X—1350; 1350—1488; 1488—1561), probleme ale istoriei culturii și învățămîntului din epoca feudalismului timpuriu și dezvoltat.

Camariano-Cioran, Ariadna, *Academiile domnești din București și Iași*, Buc., Edit. Acad., 1971, 328 p. Sînt dezbătute pe larg: cauzele pătrunderii limbii grecești în țările române, probleme privind organizarea învățămîntului superior în limba greacă, personalul didactic, metodele de predare, apartenența socială a elevilor etc.

* * * *Cultura bizantină în România. La culture byzantine en Roumanie*, Buc., 1971, 263 p. + 461 il. Apărută cu prilejul celui de al XIV-lea Congres internațional de studii bizantine. Lucrarea cuprinde 3 articole și un catalog cu ilustrații: (I. Barnea, *Cultura romană tîrzie și bizantină pe teritoriul României în sec. IV—XII*; C. Nicolescu, *Lumea romană și Byzanțul în sec. XIII—XV*; O. Iliescu, *Moneta romano-bizantină pe teritoriul României (326—1327)*).

Cazacu, M., *La Valachie et la bataille de Kosovo (1448)*, în „R.E.S.E.E.”, 1/1971, p. 131. Dînd o nouă interpretare documentelor publicate, autorul confirmă participarea românilor la această luptă, dar sub conducerea lui Vladislav II, stabilind, totodată, și o nouă domnie a lui Vlad Țepeș (din oct.-nov. 1448), necunoscută pînă acum.

Cihodaru, C., *Inceputul vieții orașenești în Iași*, în „A.S.U.I.”, 1/1971, seria III, p. 31—46. Pe baza unei analize a izvoarelor literare, mai ales, autorul respinge vechea teză că orașul ar avea o origine romană, slavă sau alană, sau că s-ar trage dintr-un strămoș Ias, diminutiv de la Iacob sau Iațko, arătînd că vechea capitală a Moldovei a luat ființă în a doua jumătate a secolului XV, fiind opera unor meșteșugari arcați veniți din regiunea Carpaților Orientali.

Cîndea, V., *Stolnicul între contemporani*, Buc., Edit. științifică, 1971, 176 p. Lucrarea, cu caracter biografic, cuprinde și un comentariu interesant asupra concepției istorice a marelui umanist C. Cantacuzino stolnicul cu privire la originea limbii și a poporului român.

Dîma-Drăgan, C., Bacăru, Livia, *Constantin Cantacuzino Stolnicul (un umanist român)*, Buc., Edit. Albatros, 1971, 334 p. Autorii prezintă viața și opera cunoscutului umanist muntean și insistă, mai ales, asupra formării sale intelectuale.

* * * *Documenta Romaniae Historica. A. Moldova*, vol. XXI, 1632—1633, Buc., Edit. Acad., 1971, 734 p. Volumul cuprinde 445 documente transcrise integral, din care 295 sînt originale, și un indice pentru cunoașterea începutului domniei lui Vasile Lupu.

Drăguț, V., Săndulescu, N., *Arta brîncovenească*, Buc., Edit. Meridiane, 1971, 30 p. + 126 il. Avînd mai mult caracterul unui album, lucrarea cuprinde o parte introductivă în care sînt prezentate elementele de bază ale artei românești de la sfîrșitul sec. XVII și începutul sec. XVIII.

Goldenberg, S., *Comerțul și consumul de postavuri de lînă în țările române* (sec. XIV — jumătatea sec. XVII), în „S.”, 5/1971, p. 877—898. Autorul studiază diverse probleme relativ la comerțul de postavuri de lînă, la relațiile comerciale ale negustorilor autohtoni cu centrele economice europene, rolul negustorilor genovezi la gurile Dunării, în contextul mutațiilor economice și al evenimentelor politice din această vreme.

Ionașcu, I., Bărbulescu, P., Gheorghe, Gh., *Relațiile internaționale ale României în acte și documente*, Buc., Edit. politică, 1971, 517 p. Lucrarea este o culegere de 82 documente, publicate integral, referitoare la perioada 20 ianuarie 1368 — 17/29 iulie 1899, și anume: tratate, convenții, acorduri, acte diplomatice, cu caracter politic, economic, militar, comercial, cultural etc. Studiul introductiv este o adevărată sinteză a politicii externe românești pe timp de mai multe secole.

Mihordea, V., *Les reglements fiscaux edictés par Constantin Mavrocordato en Valachie*, în „R.R.H.”, 2/1971, p. 267—292. Autorul face o analiză a hrisoavelor cu caracter fiscal din 1740, 1744, 1761—1763 și prezintă reacția boierimii nemulțumite, ajungînd la concluzia că preocupările domnului muntean în problemele fiscale făceau parte dintr-un program mai larg de reforme.

Neagoe, M., *Neagoe Basarab*, Buc., Edit. științifică, 1971, 263 p. Prezentînd viața și activitatea fostului domn al Țării Românești, autorul consacră capitole speciale unor probleme ca: originea, ascensiunea sa politică, politica sa internă și externă, gîndirea militară, contribuția sa la dezvoltarea culturii etc.

Oțetea, A., *Tudor Vladimirescu dans la perspective de l'histoire roumaine*, în „R.R.H.”, 1/1971, p. 3—24. În lucrare se trec în revistă operele mai importante consacrate mișcării revoluționare din 1821, subliniindu-se punctul de vedere al diferiților istorici din secolele XIX și XX.

Pascu, Șt., *Voievodatul Transilvaniei*, vol. I, Cluj, Edit. Dacia, 1971, 596 p. În lucrare sînt tratate: Formațiunile prestatale în sec. IX—XI, Societatea transilvană în sec. IX—XI; Formarea voevodatelor în Transilvania; Cucerirea Transilvaniei de către maghiari; Așezarea secuilor și colonizarea sașilor; Organizarea administrativă a Transilvaniei; Reorganizarea voevodatului transilvan; Instituțiile administrativ-judiciare în Transilvania în sec. XIII—XIV; Structura societății Transilvaniei voevodale etc.

Pataki, I., *Exploatarea fierului în comitatul Hunedoara la începutul sec. al XVI-lea*, în „S.U.B.B.H.”, 1/1971, p. 23—30. Pe baza unei evidențe inedite, aflate în arhiva G. de Reorganizarea voevodatului transilvan; Instituțiile administrativ-judiciare în Transilvania în hunedorene care utilizau forța hidraulică în procesul de producție.

Platon, Gh., *Despre programul național al revoluției de la 1821. 150 de ani de la revoluția națională condusă de Tudor Vladimirescu*, în „A.S.U.I.”, 1/1971, seria III, p. 15—28. Încercînd să introducă în istoriografia problemei o nouă denumire pentru acest eveniment epocal din istoria Țării Românești, și anume, că ar fi fost o revoluție națională,

autorul încadrează mișcarea revoluționară din 1821 în contextul mișcărilor naționale din Europa de sud-est.

Vasile, G. D., *Fintina din Golești*, Buc., Edit. Albatros, 1971, 160 p. Lucrare de popularizare în care se evocă trecutul istoric al Goleștilor, relevându-se rolul acestei familii boierești în dezvoltarea culturii românești în sec. XVIII și la începutul sec. XIX precum și contribuția ei în pregătirea și desfășurarea revoluției din 1848 în Țara Românească.

Epoca modernă

Bunea, Aurelia, *Susținătorii problemei Transilvaniei în parlamentul României (1892—1899)*, în „S.U.B.B.H.”, 1/1971, p. 73—88. Cercetând arhiva dezbaterilor Camerei deputaților și a Senatului, autoarea ajunge la concluzia că problema Transilvaniei a stat permanent în atenția partidelor politice din România, contribuind prin aceasta la educarea conștiinței naționale în rîndul maselor populare.

Bunea, A., *Le drapeau de la Roumanie — symbole de l'aspiration de l'union de la Transylvanie avec la Roumanie — 1850—1918*, în „R.R.H.”, 4/1971, p. 729—743. Autoarea arată cum românii din Transilvania au înțeles să folosească drapelul tricolor al statului român independent pentru a protesta împotriva compromisului dualist din 1867 și ca pe un mijloc al afirmării idealului unirii cu România și cum această luptă a contribuit la consolidarea bazei unității politice a națiunii române.

Berindei, D., Loghin, L., Stoian, Gh., *Războiul de independență națională 1877—1878. Documente militare*, Buc., Edit. militară, 1971, 658 p. Volumul este o culegere selectivă de documente (574) care ilustrează aspectele principale și cele mai caracteristice legate de acest război.

Cristea, Gh., *România și Comuna din Paris*, în „S.”, 2/1971, p. 207—220. În articol este prezentată atitudinea diferitelor partide politice din vechea Românie față de istoricele evenimente din Franța din primăvara anului 1871.

Cușnir-Mihailovici, C., Dragne, Fl., Unc, Gh., *Mișcarea muncitorească din România, 1916—1921. Crearea P.C.R.*, Buc., Edit. politică, 1971, 525 p. Ampla monografie cuprinde următoarele capitole: I. Mișcarea muncitorească din România în anii 1916—1918; II. Creșterea avîntului revoluționar în România (dec. 1918 — dec. 1919); III. Bătăliile de clasă din România în perioada premergătoare grevei generale din oct. 1920; IV. Greva generală din octombrie 1920; V. Lupta pentru transformarea Partidului socialist în partid comunist; Congresul I al P.C.R.

Georgescu, T., Băldescu, E., Pop, Gh., *Cititori de școală românească*, Buc., E.D.P., 1971, 316 p. Lucrarea cuprinde microbiografiile și o crestomație de texte ale celor mai importanți oameni de cultură care au contribuit la dezvoltarea învățămîntului din România în sec. XIX și XX, începînd cu Gheorghe Șincai și încheind cu Spiru Haret.

Iosa, M., *Clasele și păturile sociale din România la sfîrșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea*, în „S.”, 2/1971, p. 289—306. Autorul ajunge la concluzia că în acea vreme clasele și păturile sociale se găseau într-un continuu proces de transformare și cristalizare, mai ales burghezia și proletariatul, spre deosebire de moșierime care își consolida pozițiile întemeindu-se pe un regim de castă.

Măciu, V., *Caracterul mișcării lui Tudor Vladimirescu*, în „S.”, 5/1971, p. 931—950. Folosind izvoare documentare din epoca respectivă, autorul demonstrează că mișcarea revoluționară din 1821 a depășit cadrul unei răscoale dar n-a atins nivelul unei revoluții, deoarece capitalismul era la începutul dezvoltării sale. Această mișcare antifeudală și națională a fost

și punctul de plecare al luptei de eliberare socială și națională a românilor din deceniul următor.

Maciu, V., *Mouvements nationaux et sociaux roumains au XIX siècle*, Buc., Edit. Acad., 1971, 335 p. Autorul abordează o serie de probleme fundamentale ale istoriei moderne a României și anume: procesul de formare a națiunii române, caracterul unitar al revoluției din 1848 în țările române, poziția României față de pactul dualist austro-ungar din 1867, premisele proclamării independenței României. România și redeschiderea problemei orientale în 1878 etc.

Macovei, A., *Unificarea vamală dintre Moldova și Țara Românească* (I), în „A.I.I.A.”, 1971, p. 201—244. În lucrare sînt urmărite etapele istorice ale realizării uniunii vamale dintre cele două țări românești din perioada Regulamentară, cînd a fost încheiată o convenție vamală (1835). Pusă în aplicare timp de 12 ani, aceasta, prin măsurile protecționiste comerciale preconizate, tindea la eliminarea concurenței și la facilitarea schimbulu interțării în zona de frontieră limitrofă.

Munteanu, N. G., Ioniță, G. H. I., *Un veac de istorie a minerilor*, Buc., Edit. politică, 1971, 207 p. Pe baza unui bogat material documentar, autorii prezintă etapele cele mai importante ale luptei revoluționare a minerilor din valea Jiului de la declanșarea primei greve, în 1868, pînă în zilele noastre, luptele din 1929 constituind punctul central al lucrării.

Stan, A., *Le problème agraire pendant la révolution de 1848 en Valachie*, Buc., Edit. Acad., 1971, 155 p. În lucrare sînt tratate probleme ca: Problema agrară în gîndirea social-politică în epoca Regulamentară (1831—1848), programul agrar al revoluției din 1848 în Țara Românească, implicațiile social-politice ale problemei agrare, mișcarea țărănească în timpul acestei revoluții, activitatea Comisiei proprietății, lupta țărănimii pentru apărarea revoluției după 13 sept. 1848 etc.

Epoca contemporană

Babici, I., *Le mouvement antifasciste de Roumanie et le Front populaire de France*, în „R.R.H.”, 3/1971, p. 465—482. Autorul arată că mișcarea de solidaritate din România cu lupta forțelor democratice din Franța a lăsat o urmă adîncă în conștiința maselor populare, a lărgit tradițiile lor revoluționare și a îmbogățit glorioasa experiență a luptei antifasciste pentru apărarea independenței și demnității naționale a poporului nostru.

Banyai, L., *Partidul Comunist Român în fruntea luptei comune a oamenilor muncii români și maghiari împotriva dictaturii militare fasciste și a coteropirii hortiste. Madoszul în anii 1940—1944*, în „A.I.”, 1/1971, p. 30—46. Autorul prezintă lupta împotriva fascismului desfășurată de Madosz, îndrumată de P.C.R. atît în nordul Transilvaniei, aflată sub ocupația hortistă, cît și în restul Transilvaniei și în Banat.

Ceașescu, I., Mocanu, V., Olteanu, C., *Activitatea P.C.R. în rîndurile armatei. 1921—1944*, în „A.I.”, 4/1971, p. 22—37. Sînt prezentate formele variate prin care diferiți militari ai armatei române au participat, în ilegalitate, la răspîndirea cuvîntului P.C.R. în rîndurile ostașilor pentru a sprijini lupta clasei muncitoare pentru subminarea și răsturnarea vechiului regim, precum și pentru sabotarea războiului antisovietic din anii 1941—1944.

Chișu, I., *Tematica manifestelor Partidului Comunist Român în anii 1930—1940*, în „S.U.B.B.H.”, 1/1971, p. 1—71. Această tematică se referă la lupta pentru drepturi economice și sociale ale maselor lovite de consecințele crizei economice; la demascarea pericolului

fascist, lupta împotriva expansiunii hitlerismului, revizionismului, pentru independența, suveranitatea și integritatea teritorială a României.

Constantinescu-Iași, P., *Semnificația istorică a creării Partidului Comunist Român pentru dezvoltarea societății din patria noastră*, în „A.I.”, 1/1971, p. 3—14. Se arată cum P.C.R., identificându-se cu idealurile maselor din țara noastră, cu interesele națiunii române, a fost inițiatorul și organizatorul tuturor marilor acțiuni menite să dezvolte forțele de producție, să ridice nivelul de cultură și civilizație al societății românești.

Fătu, M., Spălățelu, I., *Garda de Fier, organizație teroristă de tip fascist*, Buc., Edit. politică, 1971, 430 p. Sprijiniți pe o bogată documentare de arhivă, autorii prezintă activitatea antidemocratică și antinațională a unor grupări politice de extremă dreaptă, între cele două războaie mondiale, dezvoltând concepțiile sociale și politice ale legionarismului și urmăresc, pas cu pas, înființarea, activitatea și lichidarea Gărzii de Fier, cea mai reacționară organizație a fascismului din România.

Ioniță, Gh. I., *Locul și rolul partidului comunist în opoziția politică din România anilor 1934—1938. Linia lui politică tactică*, în „S.”, 3/1971, p. 501—524. Făcând o analiză largă a luptei politice a P.C.R. împotriva partidelor de guvernământ din perioada studiată, autorul scoate în evidență dinamismul acestei lupte, de o eficiență deosebită, care și-a găsit încununarea în anii următori când a fost pregătită și înfăptuită insurecția națională din august 1944.

Ioniță, Gh. I., *P.C.R. și masele populare. (Partidul comunist — inițiator, conducător și dinamizator al mișcării democratice antifasciste din România în anii 1934 — febr. 1938)*, Buc., Edit. științifică, 1971, 373 p. Se arată, pe larg, succesele înregistrate de P.C.R. în mobilizarea maselor la diferite acțiuni, vizând revendicări cu caracter general-democratic, antifascist, antihitlerist, care duc la concluzia că, pe de o parte, în această perioadă s-a realizat o largă concentrare democratică, antifascistă în țara noastră, iar pe de alta, că fascismul nu a avut rădăcini în masele populare din România.

Lache, Șt., *Alegerile din noiembrie 1946 și semnificația primului parlament democratic din România*, în „A.I.”, 5/1971, p. 59—71. Este prezentat tabloul vieții politice interne din România din noiembrie 1946 până în febr. 1948, caracterizat prin creșterea rolului și influenței Partidului comunist în viața social-politică, prin unirea în jurul și sub steagul său a tuturor forțelor revoluționare și democratice, prin izolarea și discreditarea vechilor partide burghezo-moșierești.

Matei, Gh., *Dezarmarea în contextul problemelor internaționale și atitudinea României, 1919—1934*, Buc., Edit. Acad. 1971, 307 p. Principalele probleme dezbătute în lucrare sînt: Problema dezarmării și securității internaționale între anii 1919—1932 și poziția României; cele două etape ale Conferinței dezarmării din 1932; Convențiile privind definirea agresorului, semnate la Londra, în iulie 1933; Părăsirea de către Germania a conferinței dezarmării și eșecul definitiv al acesteia.

Maticescu, O., *Apărarea patriotică*, Buc., Edit. științifică, 1971, 242 p. Sprijinit pe o bogată documentare de arhivă, autorul arată condițiile istorice ale transformării organizației comuniste de masă „Ajutorul roșu” într-o organizație de luptă împotriva terorii fasciste „Apărarea patriotică” (1940), și cum aceasta a acționat împotriva fascismului, pentru victoria insurecției naționale din august 1944, pentru victoria războiului antihitlerist, răsturnarea guvernelor cu majoritate burgheză, instaurarea primului guvern democratic în România.

Mocanu, C., Ung, Gh., *Procesul de clarificare ideologică și politică în mișcarea muncitorească din România, 1918—1921*, în „A.I.”, 1/1971, p. 15—29. Autorii dezbate: Declarația de principii din 9 dec. 1918, proiectul-program al Partidului Socialist care a consti-

tuit în același timp, programul cel mai radical formulat pînă atunci de mișcarea muncitorească din țara noastră și care a contribuit la transformarea acestui partid în Partid comunist.

Nedelcu, Fl., *Carol II și Garda de Fier, de la relații amicale la criză, 1930—1937* în „S.”, 5/1971, p. 1009—1028. Autorul arată că, după 1934, relațiile dintre Carol II și Garda de Fier au luat multiple aspecte, trecîndu-se de la relații amicale și sprijin mutual în lupta împotriva democrației și a regimului parlamentar constituțional, la lupta pentru putere din 1938.

Niri, C., *Lupta pentru unitatea politică și organizatorică a clasei muncitoare din România. 1944—1948*, în „L.C.”, 2/1971, p. 49—56. Autorul arată cum eforturile P.C.R. și ale elementelor înaintate ale P.S.D. îndreptate spre realizarea coeziunii celor două partide și a creării unui partid unic muncitoresc au răspuns unor cerințe obiective ale desfășurării revoluției populare din România.

Stănescu, M. C., *Procesul din Dealul Spirii și ecoul produs în opinia publică internă și internațională*, în „S.”, 3/1971, p. 467—486. Pe baza unor mărturii contemporane ale unor personalități politice și a articolelor de presă din țară și de peste hotare, autorul face o amplă analiză a acestui proces care, contrar intențiilor acelora care l-au intentat luptătorilor comuniști, a demască clasele exploatoare din România în fața opiniei publice interne și internaționale.

Zaharia, Gn., *Traditions de la politique étrangère du Parti Communiste Roumain 1921—1939*, în „R.R.H.”, 3/1971, p. 423—444. Autorul indică liniile principale ale politicii externe a P.C.R. în perioada dintre cele două războaie mondiale adică: solidaritate cu proletariatul revoluționar din lumea întreagă, stabilirea relațiilor de prietenie cu U.R.S.S., protestul împotriva asuprii muncitorilor din țările capitaliste, lupta împotriva concesiilor și a compromisiunilor față de politica de forță a cercurilor capitaliste, împotriva agresiunii regimurilor fasciste din Germania și Italia.

* * * 1933. *Luptele revoluționare ale muncitorilor ceferiști și petroliști*, Buc., Edit. politică, 1971, 599 p. Este o lucrare de factură monografică, rod al muncii îndelungate, de aproape un deceniu, a unui colectiv de autori care a studiat documentele și manuscrisele din arhive centrale și locale din țară și de peste hotare.

* * * *Reprezentanțele diplomatice ale României, vol. II, 1911—1939*, Buc., Edit. politică, 1971, 324 p. Continuîndu-se publicarea micromonografiilor reprezentanțelor diplomatice ale României în diferite state ale lumii, în perioada dintre cele două războaie mondiale mai ales, se face totodată și o amplă istorie a relațiilor internaționale din acea perioadă.

* * * *Dezvoltarea economiei românești, 1966—1970*, Buc., Edit. politică, 1971, 160 p. În cadrul unui larg colectiv de autori sînt analizate coordonatele fundamentale ale politicii P.C.R. în perioada cincinalului 1966—1970, dezvoltarea în ritmuri înalte a economiei naționale și mutațiile din structura economiei naționale din aceeași perioadă, ajungîndu-se la concluzia că cincinalul 1966—1970 este o etapă importantă în creșterea eficienței întregii activități economice din țara noastră.

ISTORIE UNIVERSALĂ

Epoca veche

* * * *Enciclopedia civilizației grecești*, Buc., Edit. Meridiane, 1971, 575 p. Tradusă din limba franceză, lucrarea oferă cititorilor, sub forma unor scurte studii și articole, orînduite alfabetic, o amplă imagine asupra vieții materiale și spirituale a vechilor greci.

Mușu, G. h., *Zei, eroi, personaje*, Buc., Edit. științifică, 1971, 212 p. Lucrarea este o amplă culegere de articole privind personaje legendare și istorice (Dionysos, Ovidiu, Zamolxis, Gebelezis, zeii fulgerului la geto-daci, regii geto-dacilor etc.).

Epoca medie

Barnea, I., *Dinogetia et Noviodunum, deux villes byzantines du Bas Danube*, în „R.E.S.E.E.”, 3/1971, p. 343—362. Pe baza cercetărilor arheologice efectuate în ultimii 25 de ani, autorul prezintă dezvoltarea multilaterală a acestor două orașe de la Dunărea de Jos în perioada în care ele făceau parte din provincia romano-bizantină, Scythia minor (sec. IV—VI) și din thema bizantină Paristrion-Paradunavon (sec. X—XII).

Bănescu, N., *Chipuri din istoria Bizanțului*, Buc., Edit. Albatros, 1971, 214 p. În cele 10 studii monografice cuprinse în volum, din care 5 sînt inedite, sînt prezentate prin intermediul biografiei istorice aspecte de mare valoare din istoria socială, politică și culturală a Bizanțului. În introducere este subliniată contribuția autorului la progresul studiilor bizantine în România.

Columbeanu, S., Valentin, R., *Cruciadele*, Buc., Edit., enciclopedică română, 1971, 215 p. Lucrare de popularizare care cuprinde o amplă analiză a acestui eveniment istoric din viața popoarelor din Europa și Asia în sec. XI—XIII și ale cărui consecințe au fost: trecerea de la economia naturală la economia de schimb, intensificarea legăturilor comerciale dintre cele două continente și lărgirea cunoștințelor geografice și culturale.

Cronț, G. h., *Feudalismul bizantin*, în „S.”, 1/1971, p. 139—154. Arătînd că problema feudalismului bizantin a suscitat controverse între specialiști, autorul își aduce contribuția la lămurirea unor aspecte, ca: problema feudalismului bizantin în istoriografie, interpretări românești privind feudalismul bizantin, specificul feudalismului bizantin etc.

Focillon, H., *Anul o mie.*, trad. din l. franceză, Buc., Edit. Meridiane, 1971, 132 p. În lucrare sînt evocate, pe larg, problemele perioadei de răscruce în dezvoltarea societății europene occidentale, urmărindu-se mai ales diferențele ei transformări pe plan politic, cultural și artistic precum și evoluția mentalității diferitelor clase și pături sociale cristalizate în pragul sec. XI.

Goldenberg, S., Belu, S., *Epoca marilor descoperiri geografice*, Buc., Edit. științifică, 1971, 439 p. Autorii reconstituie cadrul general în care au avut loc marile descoperiri geografice, stabilesc antecedentele tehnice, realizările precursorilor, fac o analiză a cauzelor, elucidează factorii care au pregătit înfăptuirea lor, acordă un spațiu amplu desfășurării descoperirilor și Conquistei care le-a succedat și care au pus bazale primelor două imperii coloniale; în fine, analizează urmările marilor descoperiri în domeniul vieții economice, sociale, politice și spirituale.

Ugolini, L., *Lorenzo Magnificul*, trad. din l. italiană, Buc., Edit. Meridiane, 1971, 223 p. Autorul prezintă, sub forma unei monografii accesibile unui public mai larg, viața lui Lorenzo de Medici încadrată în tabloul amplu al evenimentelor din istoria Florenței, pe o durată de aproape o jumătate de secol, adică a doua jumătate a sec. XV.

„ * * Byzance et la Roumanie, Buc. Edit. Acad., 1971, 121 p. Lucrarea este o culegere de studii care au făcut obiectul unui raport dezbătut la al XIV-lea Congres internațional de studii bizantine (Buc., 6—12 sept. 1971) și anume: E. Stănescu, *Byzance et les Pays roumains aux IX-e — XV-e siècles*; A. I. Georgescu, *Byzance et les institutions*

roumaines jusqu'à la fin du XV-e siècle; I. R. Mircea, *Relations littéraires entre Byzance et les Pays roumains*; I. D. Ștefănescu, *Relations artistiques roumano-byzantines (IV-e -- XV-e siècles). Etat actuel de la recherche*.

Epoca modernă

Berindei, Dan, Cojocaru, Emil, *La crise orientale et le problème de l'indépendance en 1821. Informations tirées des archives de Vienne*, în „R.E.S.E.E.”, 2/1971, p. 203—224. Pe baza unor documente din arhivele Vienei sînt prezentate eforturile guvernului austriac pentru împiedicarea izbucnirii unui război ruso-turc care ar fi grăbit, totodată, declanșarea unei noi răscoale cu caracter social dar și național pe propriile sale teritorii. Acele documente aduc, de asemenea, noi contribuții la cunoașterea unor aspecte ale răscoalei.

Copoiu, N., *Istoria Comunei din Paris*, Buc., Edit. științifică, 1971, 251 p. Lucrarea sînt studiate următoarele probleme: originile Comunei din Paris, lupta forțelor populare pentru instaurarea Comunei, activitatea și înfrîngerea Comunei precum și poziția muncitorilor din România față de Comuna din Paris.

Florescu, M., *Semnificația istorică a primei revoluții proletare*, în „L.C.”, 3/1971, p. 56—66. Evocînd centenarul acestui eveniment istoric, autorul subliniază că apariția Comunei din Paris pe scena istoriei a anunțat epoca revoluțiilor proletare, epoca cuceririi puterii către clasa muncitoare.

Grămadă, I., *Franța lui Richelieu și Mazarin*, Buc., Edit. Junimea, 1971, 388 p. Sprijinit pe un valoros material informativ publicat, autorul prezintă o frescă amplă a politicii europene promovată de Franța în sec. XVII ale cărei consecințe au fost creșterea teritorială precum și impunerea hegemoniei ei politice în Europa apuseană, evenimentele desfășurate în jurul războiului de 30 de ani constituind punctul central al lucrării.

Lăzărescu, D., *Problematika revoluției franceze și motivarea socială a revoluției*, în „S.”, 4/1971, p. 801—808. Pe baza recentelor lucrări consacrate revoluției franceze din 1789 autorul stabilește elementele esențiale ale ideologiei acesteia și anume: condamnarea vehementă a cîrmuirii despotice, critica teoriei monarhiei de drept divin, denunțarea nobilimii și a ordinelor privilegiate, revendicarea egalității sociale, politice și fiscale, lichidarea monopolului administrativ nobiliar și a privilegiilor politice ale nobilimii, desființarea rețelei de control economic și vamal intern, asigurarea libertății profitului economic etc.

Marinescu, B., Rădulescu-Zoner, S., *Le peuple roumain et la guerre française prussienne de 1870—1871*, în „R.R.H.”, 2/1971, p. 329—342. Se insistă asupra sprîjinului moral și material pe care l-a avut poporul francez din partea elementelor radicale din România, vădit ostile și monarhiei de origine germană din țara noastră.

Porțeanu, A., *La Commune de Paris et le mouvement révolutionnaire démocratique de Roumanie*, în „R.R.H.”, 2/1971, p. 343—368. Autorul arată atît ecoul pe care l-a avut Comuna din Paris în România cît și importanța istorică a acestui eveniment epocal.

Rosenzweig, D., *Baricadele Parisului*, Buc., Edit. enciclopedică română, 1971, 232 p. Ocazionată de centenarul Comunei din Paris, lucrarea cuprinde o frescă a luptelor sociale din Paris, începînd cu zilele sîngeroase din iunie 1848 și încheind cu înăbușirea Comunei, în mai 1871.

Vesa, V., *Din activitatea diplomatică a Antantei și puterilor centrale în România în cursul anului 1914*, în „S.U.B.B.H.”, 1/1971, p. 89—99. Se urmăresc eforturile, din anii 1913—1914, ale Antantei și ale Puterilor centrale de a atrage România de partea lor, în

speranța că prin aceasta vor spori nu numai forțele lor militare, dar și influența lor în Europa de sud-est.

Epoca contemporană

Campos, E., *Le Bloc des neutres (sept.-dec. 1939)*, în „R.R.H.”, 5/1971, p. 881—903. Pe baza unor importante documente de arhivă, autoarea reconstituie negocierile diplomatice duse de România pe lângă celelalte state balcanice pentru încheierea unui bloc al neutrilor, care trebuia să apere integritatea teritorială a acestora și să oprească agresiunea hitleristă în această parte a continentului.

Popișteanu, Cr., *România și Antanta Balcanică*, ed. 2, Buc., Edit. politică, 1971, 357 p. Este un studiu analitic al luptei politice pentru apropiere și solidaritate dusă de popoarele din Peninsula Balcanică, luptă începută încă din antichitate, dar materializată în perioada dintre cele două războaie mondiale prin înființarea unui organism politic, Antanta balcanică, căreia autorul îi stabilește locul în istoria contemporană a Europei.

* * * *Voluntarii români în Spania, 1936—1939. Amintiri și documente*, Buc., Edit. politică, 1971, 601 p. Rod al muncii unui colectiv de autori, lucrarea se impune prin masiva sa documentare provenită în special din arhiva C.C. al P.C.R., la care se adaugă interesante și valoroase amintiri ale participanților la epopeea războiului civil din Spania (1936—1938), precum și 10 medalioane necrologice ale eroilor comuniști din România care au căzut pe pământul Spaniei republicane.

* * * *Marea conflagrație a secolului XX. Al doilea război mondial*, Buc., Edit. politică, 1971, 735 p. Rod al muncii unui larg colectiv de autori, lucrarea este o amplă monografie asupra pregătirii și desfășurării celui de-al doilea război mondial, în care problemele nodale ale istoriei României din această perioadă sînt prezentate în contextul politicii mondiale. În anexă se dau datele cronologice mai importante dintre anii 1918—1951 și o bogată și utilă bibliografie.

CONSTANTIN ȘERBAN
și VICTORIA ȘERBAN